

El 2 de febrer és la festivitat de la Verge de la Candelera. Hi ha un munt de dites populars a l'entorn d'aquesta festivitat que s'escau justament al bell mig de l'hivern. Tot i que les estadístiques meteorològiques no ho corroboren pas, els adagis populars hi fan

esment en un munt de casos. Hi ha referències històriques, com les gelades del 1954, que es van produir justament deu dies després d'una Candelera ben asolellada. Ja se sap que "si la Candelera riu, el fred és viu" i que "si la Candelera plora, el fred és fora".

La Candelera va riure

Una dita popular assegura que si el 2 de febrer fa sol, l'hivern encara continuarà

J.M. BERNILS

Una dita popular assegura que "si la Candelera plora, l'hivern és fora", i que "si la Candelera riu, l'hivern és viu". Pels i tot els meteoròlegs esmenten aquest refrany a l'entorn del 2 de febrer, que és la diada en la qual s'escau la Candelera.

A la pràctica això vol dir que si en aquella data, o en el seu entorn, hi ha precipitacions, el fred marxarà més ràpidament. Per contra, si durant els primers dies del mes de febrer el cel és clar i fa sol, és probable que les temperatures encara puguin baixar i que el temps primaveral tardï a arribar.

Com és evident, aquest any la Candelera va riure, és a dir va fer sol. No ens havia abandonat encara la tramuntanada i el fred de dies enrere, però durant les hores de sol feia fins i tot calor. Si fem cas de la dita, això vol dir que tornarà a fer més fred en les properes setmanes. Les estadístiques, però, no ho corroboren. L'única cosa certa és que encara queden unes quantes setmanes perquè acabi l'hivern i arribi la primavera, concretament el 21 de març.

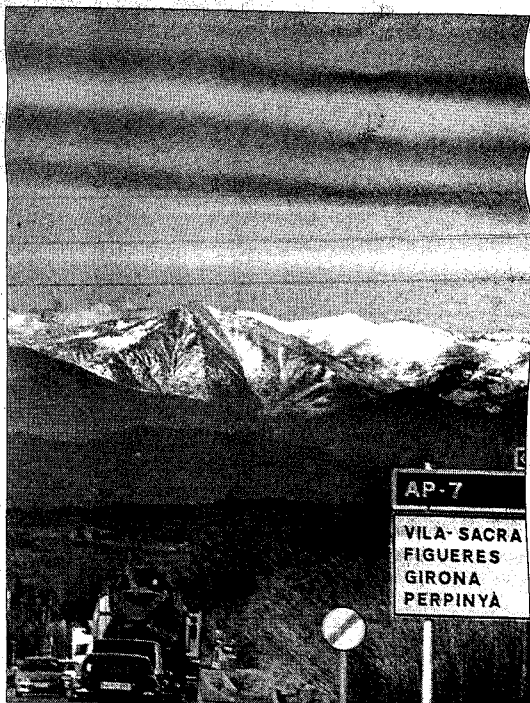
Històricament, hi ha hagut mesos de febrer amb temperatures extremadament fredes a la nostra comarca. Sense anar més lluny, les històriques gelades del 1954, que van afectar greument el conreu de l'olivera i que encara hi ha gent gran que les recorda a molts pobles.

El costumista català Joan Amades assenyalava que "la Candelera és al bell mig de l'hivern. Dels 90 dies que té aquesta estació, avui ja n'han transcorregut 44. Per això hom considera que a partir d'avui s'avança cap a la primavera i comencen els actes dirigits a l'exaltació de la fertilitat i al desvetllament de la natura".

Afegeix que "amb la Candelera arriba el moment de fer-se visibles els signes de l'acabament de l'hivern -l'ós surt de la cova, arriba la cigonya i la garsa puja dalt dels arbres per veure quin temps fa-; si no es produeixen, vol dir que aquest hivern és dur de pelar i es perllongarà 40 dies més".

UNA FESTA RELIGIOSA

D'altra banda, la festa de la Candelera té un especial significat religiós. L'Església commemora la Presentació de Maria al Temple o Purificació. "A les misses que se celebren en algunes esglésies, en aquesta data, es reparteixen candeles que representen la llum i la claredat de Jesús i són festes amb cera verge per tal de simbolitzar la

El sol va lluir a tota la comarca el passat dia 2 de febrer

puresa de Maria", recorda Joan Amades.

Explica que "hi havia llocs on al final de l'ofici s'organitzaven processons amb les candeles enceses. Hom tenia per mal averany que la candela del sacerdot, que presidida la processó, s'apagués abans de tornar a l'església. Hom creu que aquesta processó de llums és la pervivència d'un ritu precristià relacionat amb el guiatge de les ànimes i que se celebrava per aquestes dates".

Finalment, Amades indica que fins a la Candelera "no es consideren acabades les festes del cicle de Nadal, que han co-

mençat amb la Puríssima, el 8 de desembre. El 2 de febrer era l'últim dia per tenir exposat el pessebre. Com és natural, els cerers tenien per patrona la Mare de Déu de la Candelera".

Un altre estudiós dels costums ancestrals, en aquest cas l'escriptor empordanès Joaquim Gironella, explica que a Figueres el rector de la parròquia de Sant Pere "tirava des dels presbiteri una gran quantitat de candeles que recollien els infants que assistien a l'ofici". Pels municipis productors d'oli era habitual que cada casa que tenia oliveres donés un calze d'oli per fer llum al Santíssim

Dites populars del febrer

A banda de la més popular de totes -"Si la Candelera riu, el fred és viu, i si la Candelera plora, el fred és fora"- el mes de febrer està farcit de dites populars. Tot seguit en recollim algunes de les més conegudes que van ser recopilades per Caterina Albert i Paradís, *Victor Català*, i reproduïdes al llibre *Mil adagis* que va editar el seu nebot, Lluís Albert:

- "De la lluna de febrer, no esperis res de bé"
- "Si plou en febrer, tot va bé"
- "Pel febrer la neu fuig com ca llebrer"
- "Sol de febrer, no dura un dia sencer"
- "Neu de febrer, bona pel sementer"
- "Aigua de febrer, ordi al graner"
- "Per la Candelera, els ous a carrera"
- "Per la Candelera, gran fred o bé gran gelera"
- "La Candelera si no la fa al davant la fa al darrera"
- "Per sant Andreu, pluja, neu i fred molt breu"